

ZA CZYM KOLEJKA
TA STOI, CZYLI
ŻYCIE CODZIENNE W PRL

MAŁGORZATA
WOJNAROWSKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program historii w szkole podstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
dr Anna Araucz
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł lekcji

Za czym kolejka ta stoi, czyli życie codzienne w PRL.

Cel ogólny

- poznanie warunków życia codziennego w Polsce przełomu lat 70. i 80.

Cele operacyjne (szczegółowe)

Uczeń:

- charakteryzuje realia życia w PRL,
- wyjaśnia przyczyny braków w zaopatrzeniu,
- podaje plusy i minusy życia w PRL.

Metody/techniki/formy pracy

- wywiad,
- dyskusja,
- debata,
- praca indywidualna,
- praca w parach,
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne

- film *Życie w PRL* <https://www.youtube.com/watch?v=Fs-hnlr9KLU> [dostęp: 25.11.2018],
- piosenka K. Prońko *Psalm stojących w kolejce* <https://www.youtube.com/watch?v=LSwJ87CBSfw> [dostęp: 25.11.2018],
- pamiętki z czasów PRL przyniesione przez uczniów,
- instrukcja dla uczniów (dla uczniów ze SPE – dostosowana).

Opis przebiegu lekcji

- Praca w domu:
- Uczniowie przeprowadzają wywiad z dziadkami/sąsiadami/znajomymi, pamiętającymi czasy PRL na temat wad i zalet życia w tamtym systemie.
- Sporządzają notatkę „Plusy i minusy PRL”.
- Wyszukują pamiętki z tych czasów (np. banknoty, kartki żywnościowe, zdjęcia itp.).

Praca w klasie

- Wprowadzeniem może być stwierdzenie, że okres PRL-u jest przez Polaków oceniany niejednoznacznie – jedni tęsknią do tamtych czasów, inni nie chcieliby powrotu do tych realiów.
- Uczniowie porównują w parach i czwórkach efekty samodzielnej pracy, uzupełniają swoje notatki, porządkują wiadomości, oglądają przyniesione pamiętki.

- Uczniowie oglądają film *Życie w PRL* (4 minuty 14 sekund).
- Nauczyciel przypomina reguły przeprowadzenia debaty, wyjaśnia zasady kulturalnej dyskusji.
- Następnie klasa dzieli się na dwie grupy „za” i „przeciw” PRL (według poglądów lub losowo, np. parzyste-nieparzyste numery z dziennika). Nauczyciel daje uczniom czas na przygotowanie się do debaty, sformułowanie argumentów itp. Grupy przez kilka minut przygotowują się do wystąpienia.
- Nauczyciel przeprowadza debatę w klasie. Może tę rolę pełnić też uczeń zdolny. Naprzemiennie zabierają głos przedstawiciele jednej i drugiej strony, argumentując i kontrargumentując. Prowadzący pilnuje czasu wystąpienia i przestrzegania reguł.
- Na koniec prowadzący prosi, by strony zbliżyły swoje stanowiska, podając jeden argument strony przeciwnej, z którym są w stanie się zgodzić. Dziękuję uczestnikom za debatę i przestrzeganie reguł.
- Wysłuchanie piosenki *Psalm stojących w kolejce*. Uczniowie opowiadają o swoich odczuciach.
- Pytanie podsumowujące: Dlaczego Polska ocena czasów PRL jest wśród Polaków niejednoznaczna?

Komentarz metodyczny

Praca w trybie odwróconej lekcji. Wielkim walorem tych zajęć jest to, że uczniowie, przygotowując się do lekcji, rozmawiają z dziadkami czy dalszymi członkami rodziny, indywidualnie zdobywając podstawowe informacje o czasach PRL. Wyszukują pamiątki z tych czasów, mają szansę na „dotknięcie historii” i rozmowę z jej świadkami. Dla uczniów (szczególnie tych ze SPE) to dodatkowa motywacja – realne wspomnienia członków rodziny.

W klasie porównują efekty indywidualnej pracy, oglądają przyniesione pamiątki, dyskutują w parach i czwórkach. Potem oglądają krótki film o czasach PRL (4 minuty 14 sekund). Następnie przygotowują się w grupach, a potem biorą udział w debacie, którą prowadzi nauczyciel. Jeśli metoda jest im znana, prowadzącym może też być też jeden z uczniów ze SPE (to szansa dla zdolnego ucznia o odpowiednich predyspozycjach).

Dzięki udziałowi w debacie uczniowie ćwiczą szereg cennych umiejętności: formułują argumenty, kontrargumentują, odpowiadają na pytania, dyskutują (z poszanowaniem adwersarzy). Rozwijają kompetencje kluczowe niezbędne w przyszłej pracy i dorosłym życiu.